

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. IX. De necessitate gratiæ actus supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

Sensus enim est, eum maximo semper studio curasse, non tantum ut grauia peccata fugeret, sed etiam leuissima: illius autem natiuitas celebratur, non quòd ab omni peccato veniali immunis fuerit, sed quia in utero materno sanctificatus, & in gratia confirmatus fuit.

✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠

CAPVT IX.

De necessitate gratia, ad actus supernaturales.

CONCLUSIO I.

Non potest homo credere mysteria fidei, ut oportet ad salutem, sine gratia auxilio, etiam postquam sufficienter sunt proposita, & probatum ea à Deo esse reuelata.) Est de fide contra Pelagium, probaturque 1. ex sequentibus Scriptura locis, Ioan. 6. Nemo potest ad me venire scilicet per fidem, ut intelligitur ex verbis sequentibus) nisi Pater meus traxerit eum. Ephes. 2. Gratia salui facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, donum enim Dei est. Philip. 1. Vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini.

Probatur 2. ex Conciliis. Arausic. 2. can. 25. statuit, per peccatum primi hominis, ita inclinatum & attenuatum fuisse liberum arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum sicut oportet, aut credere in Deum possit, nisi gratia & misericordia diuina eum praeuenierit. In Conc. autem. Trid. sess. 6. can. 3. sic statuitur. Si quis dixerit sine praeueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit. Omitto Patres.

Probatur 3. ratione, nam intellectus noster non potest sine gratiae auxilio, edere assensum qui superat virtutem illius naturalem, talis est assensus fidei, siquidem intellectus noster nulli veritati facultate propria assentiri potest, nisi ea vel immediatè, vel mediatè per rationem naturalem pateat; assensus autem fidei fundatur per se in sola autoritate Dei, & ad eam refertur, ut ad rationem formalem propter quam homo credit, quaecunque ab Ecclesia ut à Deo reuelata proponuntur. Ergo ad eiusmodi assensum requiritur auxilium gratiae. Confirmatur, nam certum est ex fide, hominem sine gratia nihil posse efficere, quod

verè ad illius salutem conducatur. Hoc autem falsum esset, si posset homo propriis viribus elicere assensum fidei, cum hic ad salutem planè sit necessarius.

Vbi aduerte non repugnare, quin possit homo naturæ viribus credere mysteria fidei, assensu aliquo opinatiuo & humano, vt ex restrictione apposita in Conciliis citatis non obscure intelligitur, ipsaque experientia satis ostendit in hæreticis, qui etsi fide infusa careant, assentiuntur quibusdam mysteriis, nimirum ex motiuo aliquo humano, adeoque naturæ viribus. Ratio quoque idem demonstrat, quia etsi mysteria fidei sine obscura, & captum humanum longè superent, tamen debite proposita, variisque argumentis comprobata valde credibilia redduntur, quo fit vt actu aliquo imperfecto, & humano naturaliter credi possint.

CONCLUSIO II. Voluntas credendi, illiusque initium est ex speciali Dei auxilio. Quod vt intelligas. Notar. ad assensum fidei non tantum prærequiri reuelationem, & propositionem credendorum, sed etiam piam affectionem voluntatis, quæ intellectum inducat ad assentiendū mysteriis propositis. Cum enim fidei propositio non sit euidentis, in-

intellectui necessitatem non inferit, neque illius facultatē determinat; quare oportet ut præcedat voluntatis affectus à quo determinetur.

Nota 2. cū nihil sit volitum, quin præcognitum, hominem non posse velle credere nisi prius per intellectum iudicauerit credendum esse, adeoque præcesserit hoc iudicium, credendum est, vel, expedit credere, aut quid simile. Atqui hoc iudicium dicitur initium voluntatis credendi, sicut voluntas credendi dicitur initium actus fidei, qui ex imperio illius fit; dico igitur & illam voluntatem & hoc voluntatis initium esse ex Dei auxilio.

Prima pars est de fide, & probatur 1. autoritate, tum Concilij Arausic. 2. statuentis can. 5. ipsum credulitatis affectū esse ex gratiæ dono, & inspiratione Spiritus sancti; tum Augustini qui libro de prædestinatione Sanctorum cap. 2 ait, Paulum ad fidem quam vastabat, gratia potentiore fuisse conuersum, ut ex nolente fieret volens credere. Et cap. 8. eiusdem libri, Quid ergo oramus (inquit) pro nolentibus credere, nisi ut Deus in illis operetur & velle?

Probatur 2. ratione, nam inter causam, & effectum debet esse proportio, ita ut si

effectus sit supernaturalis, causa item supernaturalis esse debeat: atqui actus fidei est supernaturalis, & imperatur à voluntate credendi, adeoque est effectus illius. Ille igitur actus voluntatis quo homo vult credere, est supernaturalis, non secus atque ipse actus fidei; ac proinde non potest fieri sine speciali auxilio gratiæ.

Dices, Apostolus Rom. 7. Velle, inquit, adiacet mihi, perficere autem non inuenio, quibus verbis denotat voluntatem credendi esse à nobis, ipsam autem fidem à Deo. Respondeo illud velle supponere gratiam, quia vt ait idem Apostolus Philip. 2. Deus est qui operatur in nobis velle, & perficere. Ait ergo, velle adiacet mihi, quia secundum gratiam hominis interioris condelectatur legi Dei; subiungit verò, perficere autem non inuenio, quia sentiebat aliam legem in membris suis, legi mentis suæ repugnantem, & eum captiuum ducentem sub lege peccati.

Secunda pars suadetur, quia cum actus quo voluntas vult credere vt oportet ad salutem, sit supernaturalis requiritur vt in intellectu præcedat illuminatio sufficiens ad talem affectum excitandum, eique proportionata, & consequenter

quæ sit eiusdem ordinis; talis autem illuminatio nihil est aliud quàm vocatio interna, seu prima gratia auxilians qua homo excitatur, & præuenitur à Deo, ad bene agendum in ordine ad salutem æternam.

CONCLUSIO III. Non potest homo sine speciali auxilio amare Deum, vt authorem gratiæ, siue amore beneuolentiæ, siue amore concupiscentiæ.) Prima pars probatur 1. nam amor ille est charitas, at charitatem esse maximum Dei donū patet ex Paulo Rom. 5. & Ephes. 6. Concilia etiam statuunt, hominem non posse habere charitatem, vel diligere Deum vt oportet, sine auxilio gratiæ. Ita Mileuitanum can. 4 & Arausic. 2. ac Trident. locis conclusionem primam citatis.

Probatur 2. Nam cum actus speciem sumant ab obiectis formalibus in quæ tendunt, Deus autem vt gratiæ author, fit obiectum supernaturale. consequenter amor beneuolentiæ, quo Deus sub eo respectu diligitur, est supernaturalis; & quod inde fit, non potest elici sine supernaturali gratiæ auxilio. Accedit quod talis amor est actus veræ pietatis, idque per se, & ex vi proprii obiecti, non autem ex relatione alicuius superæris actus

imperantis, quomodo actus virtutū moralium opera pietatis esse possunt. Idem etiam actus est dispositio ad iustificationem, quæ & similia illi competere nequeunt, nisi ex gratiæ auxilio.

Dices, Deus vt author gratiæ, voluntati nostræ repræsentatur sub maiori ratione boni, quàm vt author naturæ; ergo sub illa ratione facilius amari potest, atque adeo sine auxilio gratiæ. Non sequitur, voluntas enim tunc tantum facilius fertur in obiectū, sub maiori ratione boni propositum, quando tale obiectū viribus illius est proportionatum; quod hic non contingit.

Ex dictis collige, non posse hominem diligere Deum, vt gratiæ authorem, beneuolentia imperfecta sine speciali auxilio, dictæ enim rationes etiam in tali amore proportionem seruata locum habent. Neque illa imperfectio impedit, quin actus sit supernaturalis ordinis; cum nequaquã opus sit, vt omnes actus ad eundem ordinem spectantes, summam in eo perfectionem habeant.

Secunda pars ostenditur, tum quia inter actum & obiectū debet esse proportio; atqui Deus vt author gratiæ, est obiectum supernaturale, ergo & amor concupiscentiæ, qui in illum sub ea ratione fertur, supernaturalis esse debet; tum quia

DE GRATIA CAP. IX. 251
amor concupiscentiæ, quo Deum diligimus vt bonū nostrum supernaturale, generat, spem assequendi tale bonum. Hæc autem spes numeratur inter virtutes Theologicas, quæ communi iudicio sunt supernaturales; ergo & prædictus amor in ordine actuum supernaturalium collocandus est.

Dices, amor concupiscentiæ erga Deū, includit amorem amicitiae ad seipsum, amicitia autem ad seipsum est naturalis, ergo & amor concupiscentiæ quo Deus diligitur. Respondeo, benevolentiam in amore concupiscentiæ inclusam, esse tūc naturalem quando bonum quod concupiscitur est naturale, supernaturalem verò quando bonum illud est supernaturale, vt hîc contingit.

CONCLUSIO IV. Non potest homo seruare quoad substantiam, vllum præceptum affirmatiuū supernaturale de interno actu, absque gratiæ auxilio.) Ratio est, quia præceptum affirmatiuum supernaturale datur de actibus fidei, spei, & charitatis, prout ad salutem conducunt; illi autem actus sunt quoad substantiam supernaturales, vt ex hætenus dictis factis intelligi potest, breuiterque ostenditur, quia ille actus dicitur quoad substantiā supernaturalis, qui secundū se præcisè

abstrahendo à modo quo, verbi causa, fit laudabiliter, & meritorie, & à qualibet circūstātia qua reddatur difficilior adhuc superat naturæ vires, adeóq; exigit principium supernaturale à quo producat; quales esse actus virtutū Theologicarū, cōstat ex præcedentibus conclusionibus. Non ergo possunt præcepta de illis actibus seruari quoad substantiam, absque auxilio gratiæ.

Confirmatur, nam quantumvis gratis daremus, prædictos actus non esse quoad substantiā supernaturales, sed quoad modū duntaxat, nō tamen posset homo seruire præceptū sine supernaturale quoad substantiam illius, supernaturali auxilio, quia nimirum actus illi præcipiuntur, vt sunt necessarij ad salutem, adeóque modus eorum supernaturalis ad ipsam substantiam præcepti pertinet.

Ex his autem colligendum i. cōclusionem istam non tantum intelligi de omnibus præceptis collectivè sumptis, sed etiam de singulis, idque quoad quemlibet illorum actum, ita vt non modo necessaria sit gratia, ad seruanda simul præcepta omnia fidei, spei, & charitatis, sed etiā ad exercendos singulos actus istarū virtutum qui sub præceptum cadunt; quia scilicet singuli sūt supernaturales quoad substantiam, adeóque per se vires natura-

les superant.

Collige 2. quòd etsi præceptum eliciendi actus supernaturales aliquando non vigeat, si tamen quis velit tunc elicere actum, de se aptum ad præceptum implendum, si eo tempore obligaret, ad talem actum gratia est necessaria; quia scilicet est eiusdem rationis, & naturæ cum eo actu, quo præceptum tempore obligationis impletur.

Collige 3. quando præceptum supernaturale obligat, non posse vitari peccatum contra illud, absque auxilio gratiæ; non enim vitatur peccatum contra præceptum affirmativum obligans, nisi fiat actus qui præcipitur; ille autem actus est supernaturalis, neque potest fieri sine gratia; ergo neque præceptum de tali actu servari, adeoque nec culpa illi contraria vitari sine auxilio gratiæ.

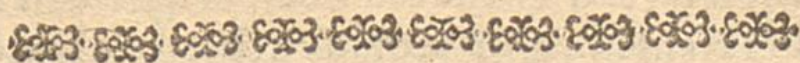
CONCLUSIO V. Non potest homo siue proximè. siue remotè se disponere ad gratiam habitualem, sine auxilio gratiæ] Prima pars probatur tum quia dispositio proxima ad gratiam habitua-lem, consistit per se loquendo & extra Sacramentum, in actu contritionis perfectæ vel amoris Dei super omnia; atqui eiusmodi actus non possunt haberi sine speciali gratia, ex Trid. sess. 6. can. 3. tum quia dispositio proxima debet esse

proportionata formæ ad quam disponitur, & eiusdem ordinis cum illa, gratia autem sanctificans est supernaturalis ordinis; tum denique quia dispositio proxima ad iustificationem est verus actus pietatis, & ad salutem propriè pertinet, ac proinde requirit gratiam.

Secunda pars ostenditur, quia initium iustificationis sumitur à remotis dispositionibus, quod autem tale initium sit, opus gratiæ Dei probatur, tum ex dictis conclus. 2. tum ex Arausic. 2. can. 25. statuente in omni bono opere Deum incipere, non autem nos; tum ex Tridentino sess. 6. cap. 5. vbi dicitur, exordium iustificationis in adultis sumi à gratia præueniente; tum ex rationibus quibus prior pars fuit probata, illæ enim ad istam proportionaliter applicari possunt.

Dices, ex communi placito Theologorum, facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam, ergo potest homo propriis viribus se ad gratiam sanctificantem saltem remotè disponere. Respondeo antecedens non posse intelligi, de faciente quod in se est, ex propriis viribus, quia sic vt summum efficere potest actum aliquem honestum naturalis ordinis, qui defectu proportionis ad formam supernaturalem disponere nequit. Sen-

DE GRATIA. CAP. X. 255
sus ergo est, facienti quod in se est ex
gratiæ auxilio, Deum non denegare vl-
teriore gratiam.

CAPVT X.

*De existentia, & natura gratia
habitualis.*

CONCLUSIO I.

PRæter gratias actuales, de quibus
hactenus actum est, admittendum est
donum aliquod gratiæ diuinitus infu-
sum, quod post operationem in anima
nostra habitualiter remanet.) Probat
1. ex Scriptura, quatenus ait 2. ad
Timoth. 1. & 1. Cor. 3. Spiritum san-
ctum habitare in nobis; & Ioan. 14.
Deum in nobis mansionem facere. At
Deus non potest habitare & permanere
in hominibus, nisi per donum aliquod
habitabile & permanens. Consentunt
Patres quatenus de gratia sanctificante
loquuntur, vt de pulchritudine quadam
eximia, in anima habitualiter perma-
nente.

Probat 2. nam homo denominatur